

Leefgroepen in de kleuterschool

Het meeste van wat ik echt nodig heb om te weten hoe te leven en wat te doen en hoe te zijn, heb ik geleerd op de kleuterschool. Wijsheid regeert niet op de top van de academische berg, maar daar, in de zandberg. Dit zijn de dingen die ik leerde: Samen delen. Geen ruzie maken. Anderen niet slaan. Leg de dingen terug waar je ze gevonden hebt. Laat dingen liggen die niet van jou zijn. Zeg 'het spijt me' als je iemand pijn doet. Was je handen voor het eten. Leid een evenwichtig leven. Wat leren en wat denken en elke dag wat tekenen en zingen en dansen en wat spelen en werken. Doe 's middags een slaapje. Let als je de wereld ingaat goed op het verkeer, houd elkaars hand vast en blijf dicht bij elkaar. Wees je bewust van het wonder. Denk aan het zaadje in de plastic beker. De wortels gaan naar beneden en de plant gaat naar boven ...

Bedenk eens hoeveel beter de wereld zou zijn als iedereen 's middags zijn beker melk dronk en dan een uurtje ging slapen. Of als we in ons land en in andere landen leefden naar het principe altijd de dingen terug te leggen waar we ze gevonden hadden en onze rommel op te ruimen. En het gaat nog steeds op, hoe oud je ook bent: als je de wereld ingaat kun je beter maar elkaars hand vasthouden en dicht bij elkaar blijven.'

Robert Fulghum

Andere wijze van groeperen

- Kinderen van verschillende leeftijden (2,5-jarigen – 3-jarigen – 4-jarigen – 5-jarigen) bij elkaar in één klasgroep.
- Kanttekening: wijze van groeperen is geen garantie voor goed kleuteronderwijs. De beste garantie zijn leerkrachten (team) die zich met enthousiasme voor hun werk inzetten!

Wat zeggen leerkrachten die met leefgroepen werken?

- Rust in de klas
- Leren van elkaar
- Beter aansluiten bij ontwikkelingsniveau
- Positief effect op zelfbeeld
- Klasverdeling beter in de hand
- Ze leren voldoende
- Ze worden meer aangesproken op hun sociale vaardigheden
- Ook in leeftijdsgroepen verschillen kinderen erg veel van elkaar

Rust in de klas

- Er is meer rust in de klas omdat er minder concurrentie is door de verschillende leeftijden. Dit is geen fenomeen van voorbijgaande aard. De groep functioneert natuurlijker en soepeler.
- Groep 5-jarigen kan bij het eind al best een vinnige en drukke groep worden
- Leidsters van 2,5-jarigen hebben handen te kort voor de stoet van peuters...
- Afscheid nemen verloopt vlotter voor zeer jonge kinderen
- Kleuters helpen elkaar (meer leerkrachten in de klas)

Leren van elkaar

- Ze brengen elkaar groot (gezinssituatie)
- Ze zien en horen veel en pikken veel op. Kinderen leren uit voorleefgedrag. De jongste kleuters zien al van de oudere kinderen wat de regels zijn en hoe het gaat in de groep. Oudste kleuters kunnen de jongere kinderen bij bepaalde zaken helpen : veters strikken, jassen dichtmaken,...waardoor ze eerder gestimuleerd worden om dit ook zelf te doen.
- Grote kleuters die iets uitleggen, leren ook zelf nog bij!
- Positief effect op taalontwikkeling van jonge kleuters
- Grote kleuters worden meer aangesproken om hun taal in te zetten om de kleinsten te helpen
- *Leerkrachten worden 'gedwongen' om ook van elkaar te leren. Tijd maken voor overleg!*

Beter aansluiten bij ontwikkelingsniveau

- Leidsters passen zich aan aan de kinderen i.p.v. dat de kinderen zich aan de juf moeten aanpassen: de concrete observaties in de klas, wat kinderen doen, wat hen bezighoudt, wat ze vertellen,...Ze leidt door te volgen.
- Niet het gemiddelde kind is uitgangspunt, maar wel de zone van de naaste ontwikkeling van dat kind.
- De differentiatie zit hem in de begeleiding meer dan in het aanbod.
- Geen apart aanbod voor elke leeftijd

Positief effect op zelfbeeld

- Zwakkere kinderen sluiten automatisch aan bij een 'lagere groep' en krijgen de kans om de basis nog eens extra mee te pakken.
- Groten halen het beste in zich boven
- Een 'zwakke 5-jarige' kan uitgenodigd worden om zijn kennis (hoe klein en miniem ook) te delen met de kleinsten
- Kinderen hebben minder het gevoel uit de boot te vallen (dubbelen valt niet meer op!)
- Betere 3-jarigen doen mee met 4-jarigen

Klasverdeling beter in de hand

- Aantal kinderen in de klassen ongeveer gelijk. Er wordt vermeden dat er sommige groepen 25 kinderen zijn en in andere 15. Dit geldt zeker voor kleinere scholen
- Kinderen die bijkomen worden evenredig over de groepen verdeeld
- Zorgenkinderen kunnen beter verdeeld worden
- De 'musketiers' kunnen uit elkaar gehaald worden

Ze leren voldoende

- Scholen die al een tijdje bezig zijn getuigen dat toetsen bij het eind van de kleuterschool evengoed (en zelfs beter!) scoren
- Elke leeftijd krijgt meer gerichte aandacht. Een beperkte groep 5-jarigen kan je nog beter en intensiever volgen
- Leerkrachten van 1 ste leerjaar getuigen dat die kinderen minder afhankelijk en meer zelfstandig zijn

Ze worden meer aangesproken op hun sociale vaardigheden

- We moeten wat af van: “Als ze kunnen knippen, kunnen kleven en de kleuren kennen is het OK voor de KS.”
- Ze worden aangesproken om anderen te helpen
- Je bent altijd eens de jongste en altijd eens de oudste
- Ze leren beter omgaan met diversiteit

Ook in leeftijdsgroepen verschillen kinderen erg veel van elkaar

- Dezelfde kalenderleeftijd betekent niet dezelfde mentale- of verstandelijke leeftijd
- In feite is elke leeftijdsgroep ook al een soort leefgroep
- Het werken met leefgroepen zorgt ervoor dat we de verschillen niet verdoezelen en er terdege en bewust rekening mee willen houden.
Leefgroepenwerking zet het vergrootglas op de verschillen die er in klassen sowieso zijn

Wat met de kwaliteit?

- Vele ouders stellen zich vragen over de kwaliteit van graadklassen. Leerprestaties van kinderen zijn niet minder in graadklassen. Dit is de conclusie uit niet minder dan 64 internationale studies over leereffecten in graadklassen of combinatieklassen. In Vlaanderen zit 24% van de leerlingenpopulatie van het basisonderwijs in graadklassen.
- *«Ik beveel elke basisschool aan graadklassen te maken», zegt inspecteur basisonderwijs Maria Baldewijns. «Ook al gaan ouders er in het begin niet mee akkoord en gaan sommigen er zelfs van steigeren. In een graadklas differentieert de leerkracht de hele dag. Voor de kinderen is er geen enkel nadeel tegenover leeftijdgenoten die in een klas met één leerjaar zitten. In een graadklas springt de leerkracht flexibel om met gevarieerde didactische werkvormen. En als er wat meer rumoer is in de klas als de leerlingen in groep werken? Dat moet kunnen, zeker in de huidige aanpak van zelfstandig leren en werken. Leerlingen die een grote zelfstandigheid verwerven en zo een goede voorbereiding krijgen op zelfstandig studeren, dát is de beste reclame voor een school.»*